

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ НА ОСНОВІ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

У статті узагальнено теоретичні засади регулювання національної економіки на основі функцій податкової політики в межах виявлення її конкурентних переваг. Запропоновано конкурентоспроможність податкової політики розуміти як сукупність переваг податкової системи, що містить і уособлює загальний напрям податкової політики країни, яким вдало користується влада. До ознак конкурентоспроможності податкової політики віднесено: відповідність цілей податкової політики соціально-економічному становищу країни, її регіонів; стабільність законодавчої бази у сфері оподаткування; рівень податкової культури; прозорість податкової системи та оподаткування; простота адміністрування податків; ефективність надання податкових преференцій; порівняність умов оподаткування з іншими країнами. Запропоновано шляхи підвищення конкурентоспроможності податкової політики в межах розкриття її конкурентних переваг.

Ключові слова: національна економіка, податкова політика, конкурентоспроможність податкової політики, податкова культура, податкова система.

I. Вступ

У сучасних умовах господарювання економіка України особливо потребує державної підтримки. Ця підтримка має проявлятися у гнучкому державному регулюванні та формуванні конкурентоспроможної податкової політики. Формування такої політики є ключовим завданням, яке стоїть перед урядовцями і має бути вирішено за допомогою реформування фіскальної системи країни.

Сьогодні українським підприємствам доводиться функціонувати у складних умовах, коли вони втратили російські ринки збуту, але ще не готові вийти на європейські ринки. Ця ситуація призвела до того, що майже в кожній галузі народного господарства у 2014–2015 рр. відбувся спад виробництва та зменшення прибутку. Особливо потерпають ті підприємства, що були однією із ланок складного виробничого процесу, наприклад, літакобудування. З метою зниження податкового навантаження на підприємства, що й без цього несуть збитки, необхідно обґрунтувати вектор конкурентоспроможності податкової політики, в основі якої акцентовано на автономній регуляторній, а не фіскальній функції.

Проблему формування конкурентоспроможної політики у своїх наукових працях висвітлювало чимало науковців, серед яких такі: К. Баляба, Є. Богатирьова, О. Бозуленко, З. Варналій, О. Гусак, С. Маринчук, П. Мельник, О. Ревенко, А. Соколовська, М. Соловей, Л. Тарангул, Н. Фролова, І. Цап та ін. Незважаючи на велику кількість публікацій, питання формування конкурентоспроможної податкової політики та її вплив на регулювання національної економіки

залишається недостатньо вивченим. Це й зумовлює актуальність теми дослідження.

II. Постановка завдання

Мета статті – охарактеризувати теоретичні засади регулювання національної економіки на основі податкової політики та її конкурентоспроможності. Відповідно до мети визначено такі завдання: окреслити теоретичні засади організації процесу регулювання національної економіки на основі податкової політики; встановити ознаки конкурентоспроможності податкової політики; запропонувати шляхи підвищення конкурентоспроможності податкової політики.

III. Результати

Відомо, що податкова політика здійснює дві основні функції: фіскальну та регуляторну. Водночас, у процесі формування податкової політики уряди різних країн ставлять перед собою різні пріоритети, відштовхуючись від двох принципів: 1) фіскальної достатності; 2) стимулювання розвитку національної економіки. До того ж, важливим питанням у процесі формування податкової політики є збалансування бюджетних витрат. Наприклад, фінансування медичних послуг має здійснюватися за рахунок бюджетних коштів лише за умови, що це первинна медична допомога. Цю практику застосовують у всьому світі, крім України. У всіх країнах існує медичне страхування, яке в нашій державі не набуло поширення й досі. Що стосується освіти, то перенасиченість фахівцями з вищою освітою стала реальною проблемою сьогодення, яка проявляється в тому, що ці фахівці отримують заробітну плату нижчу, ніж робітники, які мають середню освіту. З цього можна зробити висновки, що держава витрачає значні кошти на підготовку фахівців, що не мають попиту на ринку праці.

Сьогодні перед урядом постає завдання сформувавши податкову політику таким чином, щоб відновити ефективність національної економіки й дати суттєвий поштовх для розвитку країни загалом. З цією метою необхідно реформувати податкову систему таким чином, щоб вона була націлена тільки на стимулювання зростання економіки країни. Так, на думку Н. Фролової в основі конкурентоспроможної податкової політики лежить ефективна ставка оподаткування капіталу, і чим вона нижча, тим більше вона стимулює розвиток підприємництва і, відповідно, національної економіки [8, с. 49]. На відміну від Н. Фролової економісти О. Данілов та Т. Паєнко зазначають, що бюджетно-податкову політику не можна розглядати як фактор розвитку національної економіки. Ця політика є засобом впливу держави на економіку і може як стимулювати, так і стримувати економічне зростання [4, с. 24]. Крім того, різниця у формуванні та реалізації податкової політики формують загальний вектор податкової конкуренції в контексті міждержавної та внутрішньодержавної взаємодії суб'єктів оподаткування. Саме тому узгодження податкових принципів та загальних засад оподаткування потребують не тільки соціально-економічні аспекти розвитку країни, а й міжнародного простору загалом. Отже, потенціал конкурентоспроможності національної економіки у міжнародному просторі формується й під впливом рівня конкурентоспроможності податкової політики.

Зазначимо, що голова Європейського економічного та соціального комітету Ђоке Фрерічс у своїй доповіді в Брюсселі 25 квітня 2002 р. запевняв, що податкова конкуренція може проявлятися двома способами. З одного боку, податкова політика країни може бути прозорою для всіх учасників як резидентів, так і не резидентів, що зробить цю країну більш інвестиційно привабливою. З іншого – в податковій політиці можливі винятки з правил для певних підприємств і галузей, що дає їм певні переваги перед іншими суб'єктами оподаткування та змогу зберегти національну економіку [7, с. 73]. Отже, податкова політика в контексті власної конкурентоспроможності виступає одночасно інструментом формування інвестиційної привабливості національної економіки та внутрішнім регулятором її розвитку.

Для українських реалій, звичайно, логічніше сформувавши податкову політику, яка б захищала національну економіку й обмежувала входження на український ринок іноземних компаній, що мають на меті саме спекулятивну діяльність. При цьому Ђоке Фрерічс називав таку політику непрозорою, зауваживши, що вона заважає розвитку досконалої конкуренції [7, с. 73]. На думку голови Європейського економічного та соціального комітету, підприємства та галузі народного господарства мають конкурувати між собою за допомогою впровадження нових технологій та випуску якісної продукції, а

не за рахунок державних преференцій. Перші етапи відкриття національної економіки зовнішньому ринковому середовищу призведуть до цінових шоків і, тим самим, до збитковості представників неконкурентоспроможного сектору економіки, але, оскільки її система відкрита, має внутрішній потенціал та адаптивні зв'язки, це дасть змогу трансформувати звичні торговельні зв'язки у більш конкурентоспроможні та стабільні.

Отже, формування української податкової політики повинно оптимізувати механізм надання податкових пільг певній галузі задля створення умов її розвитку, оскільки воно відбувається під натиском представників власників підприємств тієї чи іншої галузі, що лобіюють певні бізнес інтереси у парламенті.

Погоджуємося з Є. Богатирьовою, що податкова політика має як спільні цілі з іншими видами державної політики, так і свої власні цілі. До спільних автор [1] відносить оптимальний перерозподіл ВВП між галузями народного господарства, соціальними групами населення, територіями; досягнення стабільного економічного розвитку; зростання добробуту населення. Що ж стосується власних цілей податкової політики, то до них належать: наповнення державного й місцевих бюджетів податковими надходженнями, збалансування цих надходжень; збалансування інтересів держави та платників податків, а також населення та підприємств [1].

При цьому Є. Богатирьова зазначає, що ключовими завданнями при формуванні податкової політики є саме узгодження інтересів суб'єктів податкової системи [1] як у межах національної економіки, так і ззовні. На нашу думку основним завданням, яке має виконувати податкова політика, є регулювання національної економіки, конкурентоспроможність якої залежить і від здійснення конкурентоспроможної податкової політики в державі. Щодо інтересів суб'єктів оподаткування, Н. Фролова зазначає, що різні політичні сили формують податкову політику відповідно до власних інтересів і зовсім не прагнуть до врахування інтересів народу [8, с. 54]. Отже, питання узгодженості будь-яких соціально-економічних процесів, у сфері оподаткування зокрема, передбачають їх окремим комерційним інтересам.

На нашу думку, податкову політику повинна формувати Державна фіскальна служба самостійно, і сам цей орган має бути незалежним, як Національний банк України. В іншому випадку, ситуація не зміниться: податкова система України залишиться непрозорою та нестабільною, владні структури використовуватимуть податкові регулятори національної економіки та підкорювати їх цілі особистим. Таким чином, автономія оподаткування сприятиме зниженню суб'єктного впливу і, тим самим, корупції та шахрайству в країні.

Отже, питання сьогодення: формування конкурентоспроможної податкової політики на

засадах її автономії від натисків, нецільового використання та лобювання окремих інтересів. Слід зазначити, що поняття “конкурентоспроможність податкової політики” на макrorівні розглянуто такими науковцями, як О. Бозуленко [2], О. Гусак [3], С. Маринчук [5]. У науковій літературі більше приділено уваги принципам і цілям формування податкової політики [6] і зовсім мало робіт присвячено внутрішній конкурентоспроможності податкової політики, досягнення якої формує потенціал інвестиційної привабливості економіки країни, що в умовах її стагнації вкрай потрібно.

Внутрішню конкурентоспроможність податкової політики слід розуміти як певний потенціал розвитку фіскальної системи, який може досягти держава, виходячи з податкоспроможності підприємств і населення, інвестиційної привабливості, рівня розвитку національної економіки тощо. Тобто, це певна сукупність переваг податкової системи, яка містить та уособлює загальний вектор податкової політики країни, яким вдало користується влада. Ці податкові переваги також залежать від державної економічної політики й відіграють ключову роль у регулюванні національної економіки.

У свою чергу, науковець С. Маринчук визначив набір параметрів, що характеризують конкурентний рівень оподаткування в країні. До них віднесено такі: розмір країни; кількість населення країни; рівень ВВП країни; рівень інтеграції економіки країни; технологічний рівень розвитку країни; рівень іноземних інвестицій; показник відношення імпорту до експорту країни; рівень податкового навантаження; умови ведення бізнесу; наявність вільних економічних зон; дохідність бюджету країни; рівень життя населення [5, с. 24–25]. Аналізуючи параметри конкурентоспроможності, визначені С. Маринчуком, можна зазначити, що розмір країни та кількість населення країни, на наш погляд, не є ключовими у визначенні конкурентоспроможності оподаткування в країні. Це можна пояснити тим, що площа країни не передбачає більш вигірної конкурентної позиції. Потенціальний конкурентний рівень оподаткування в країні можна визначити такими відносними показниками, як густанаселеність, якісний склад населення, рівень зайнятості, показник демографічного старіння, ВВП на душу населення тощо.

Враховуючи результати дослідження С. Маринчука та їх апробацію, можна визначити такі ознаки конкурентоспроможності податкової політики: відповідність цілей податкової політики соціально-економічному становищу країни, її регіонів; стабільність розробленої законодавчої бази у сфері оподаткування; рівень податкової культури; прозорість податкової системи та оподаткування; простота адміністрування податків; ефективність надання податкових преференцій; порівняність умов оподаткування з іншими країнами. Як результат, дія конкурентоспроможності податкової політики зумовлює

рівень таких показників, як: щорічний приріст ВВП (ВРП); розширене відтворення населення; рівень життя населення; легкість ведення бізнесу; інвестиційна привабливість країни та окремих її регіонів, секторів економіки; рівень технологічного розвитку країни; позитивне сальдо платіжного балансу. Отже, зазначені ознаки конкурентоспроможності податкової політики напряду пов'язані з рівнем розвитку національної економіки та державною економічною політикою. Розглянемо кожну із зазначених ознак більш детально.

1. Відповідність цілей податкової політики соціально-економічному становищу країни, її регіонів. У контексті зазначеного йдеться про механізм цілепокладання в межах реалізації податкової політики, де розглядають цілі-вектори та цілі-результати податкової політики. Цілі-вектори наділяють податкову політику ознаками конкурентоспроможності, націленими та підкореними цілям соціально-економічного розвитку держави. Цілі-результати податкової політики націлені на формування системи фінансового забезпечення виконання цілей-векторів.

2. Законодавча база у сфері оподаткування є ключовим елементом формування податкової політики. Від якості розробленої законодавчої бази залежить вся робота фіскальної служби та ефективність податкової системи. Значну роль відіграє стабільність законодавства у сфері оподаткування, що пов'язано з негативним сприйняттям платниками податків частих змін нормативно-правової бази в результаті появи труднощів у процесі адаптації до них. Це особливо стосується запровадження нових податків, їх умов справляння, оскільки це дезорієнтує суб'єктів підприємництва, які, розробляючи бізнес-плани, не можуть врахувати всі витрати через зміну податкового законодавства. Те ж саме стосується іноземних інвесторів, що досить довго вивчають особливості оподаткування об'єкта інвестування і можливі супутні зміни податкового законодавства, зокрема, у бік збільшення податкового тиску, можуть знизити його інвестиційну привабливість.

3. Рівень податкової культури передбачає обізнаність платників податків у сфері податкового законодавства та сумлінне ставлення до сплати податків. Податкова культура визначається рівнем національної свідомості та довіри населення до уряду. Щоб досягти високого рівня податкової культури слід не тільки інформувати населення про необхідність сплати податків, і доводити, що бюджетні кошти використовують за цільовим призначенням. Для цього слід формувати прозору бюджетну систему, що дасть змогу публічно контролювати використання бюджетних асигнувань розпорядниками всіх рівнів.

4. Прозорість податкової системи передбачає, що кожен з платників податків (резиденти й нерезиденти) мають доступ до інформації,

яким чином відбувається адміністрування податків. При цьому фіскальна служба має надавати звіти про свою діяльність та обсяг податкових надходжень для загального ознайомлення. Прозорість зумовлює відсутність будь-яких можливостей ухилитися від сплати податків.

5. Простота адміністрування податків – усім платникам зрозумілий механізм нарахування та стягнення податків, при цьому, сам процес сплати податків має бути простим. З цією метою має працювати система єдиного вікна, що спростить механізм адміністрування податків. Наразі в Україні система єдиного вікна у сфері оподаткування використовується не досить активно.

6. Ефективність надання податкових преференцій розглянуто в контексті соціального та економічного розвитку, а саме: в роботі [9] подано аналіз існуючих методик оцінювання ефективності заходів податкового стимулювання, зокрема: бюджетна ефективність, соціальна ефективність і економічна ефективність пільгового оподаткування. Зауважено, що доцільність податкових преференцій двозначна й потребує жорсткого контролю з позиції визначення супутніх податкових витрат. Це пояснюється тим, що податкові преференції в Україні використовують не за призначенням та не за суттю, а виключно з метою задоволення окремих комерційних інтересів, що деформує структуру конкуренції на ринку. На наш погляд, використання податкових преференцій обґрунтовано на першому етапі життєвого циклу бізнесу або суб'єкта господарювання, проте на інших етапах спотворює їх конкурентні переваги і, тим самим, сприяє розвитку нечесної конкуренції на ринку.

7. Порівнянність умов оподаткування з іншими країнами. З метою досягнення всіх переваг вільної торгівлі, пересування капіталу та населення в контексті міжкордонного простору, умови оподаткування потребують відповідності та урегульованості з умовами оподаткування країн, чий кордон для України відкриті. Мова не йде про формування ідентичних податкових систем, оскільки це зруйнує природно розвинену державну систему, в результаті податкові новації можуть не прижитися. Крім того, задля досягнення додаткових конкурентних переваг недоречно встановлювати наднизькі податкові ставки тощо, оскільки це призведе до конфлікту інтересів з іншими країнами. Втім повинні бути обґрунтовані та встановлені такі умови оподаткування, в результаті прояву яких функції податків були б націлені на формування сприятливого середовища для притоку капіталу, трудових ресурсів, ведення бізнесу в країні.

Щодо результатів впливу конкурентоспроможності податкової політики, то приріст ВВП є ознакою ефективності функціонування національної економіки. Якщо не відбувається зростання ВВП країни, державне регулювання економіки, у тому числі й податкове регулювання,

є неефективним. В умовах, сприятливих для ведення підприємницької діяльності, валовий продукт буде мати приріст, а за умов збільшення кредитного відсотка та ставки оподаткування його значення залишиться сталим або приріст ВВП буде від'ємним.

Розширене відтворення забезпечує наявність економічно активного населення, яке виступає платниками податків. Це збільшує можливість податкової системи щодо акумуляції податкових надходжень не за рахунок підвищення податкової ставки, а за рахунок впровадження нових податків та розширення податкової бази.

Високий рівень життя населення є і результативним показником конкурентоспроможності податкової політики. Він вказує на те, що особа, яка сумлінно сплачує податки, здатна забезпечити себе необхідними засобами для існування, а не обмежувати себе у предметах першої необхідності, як це відбувається у країнах з низьким рівнем життя.

Легкість ведення бізнесу є результатом конкурентоспроможності податкової політики, оскільки ця політика має за мету максимізувати фіскальні надходження за рахунок саме ефективної економіки. Спочатку держава має надавати пільги в оподаткуванні для підприємств, що тільки починають свою діяльність і не в змозі сплачувати значні обсяги податкових зобов'язань. Потім податковий тиск зростає пропорційно економічному зростанню підприємця. Легкість ведення бізнесу також залежить від складності процедури відкриття власної справи та кількості звітності, що її має подавати підприємство або приватний підприємець до фіскальних органів. Форми цієї звітності мають бути доступними, простими й зрозумілими для кожного платника податків.

Інвестиційна привабливість: податкова політика формується таким чином, щоб вона була зрозумілою інвесторам з інших країн, які готові інвестувати кошти в національну економіку, та не суттєво відрізнялася від їх вітчизняних податкових умов. Це стосується прозорості податкового законодавства та відсутності преференцій, що застосовуються вибірково для конкретних підприємств при формуванні податкової політики. Забезпечення рівних умов оподаткування для всіх гравців на ринку є однією з важливих умов при формуванні сприятливого інвестиційного клімату. Н. Фролова зазначає, що сьогодні в світі основною тенденцією є досконала податкова конкуренція та кількість офшорних зон, що приховують податкову інформацію про своїх платників від інших країн зменшується [8, с. 58].

Високий рівень технологічного розвитку країни передбачає, що уряд стимулює діяльність високотехнологічних галузей, у тому числі шляхом зниження рівня оподаткування, або за допомогою надання пільг підприємствам, що впроваджують нові технології у виробництво.

Позитивне сальдо платіжного балансу є ознакою конкурентоспроможності податкової політики, оскільки здатність експорту переважати над імпортом передбачає, що формуючи податкову політику, уряд акцентує увагу не на фіскальній достатності, а на регуляторній функції податків. Кінцева мета податкової політики – підвищити ефективність національної економіки, що, відповідно, забезпечить зростання експорту та вихід на міжнародні ринки.

Враховуючи результати проведеного дослідження та з метою підвищення рівня конкурентоспроможності податкової політики в Україні, на наш погляд, необхідно вжити таких заходів: визначити та встановити науково-практичний зв'язок між ознаками конкурентоспроможності національної економіки та конкурентоспроможністю податкової політики; визначити критерії податкової політики, коригування яких впливатиме на інвестиційну привабливість економіки країни; підпорядкувати цілі податкової політики внутрішнім цілям соціально-економічного розвитку держави та узгодити з цілями оподаткування інших країн-партнерів; розвивати прогресивну систему оподаткування за принципами прозорості та доступності; спростувати систему адміністрування податків за кількісними та якісними показниками шляхом подальшого розвитку електронного оподаткування.

IV. Висновки

У статті окреслено теоретичні засади регулювання національної економіки на основі податкової політики. Визначено основні цілі та ключові завдання податкової політики в контексті її конкурентоспроможності. Розглянуто поняття “конкурентоспроможність податкової політики” та обґрунтовано характерні їй ознаки: стабільність законодавчої бази у сфері оподаткування; рівень податкової культури; прозорість податкової системи; простота адміністрування податків; приріст ВВП країни; розширене відтворення населення; рівень життя населення; легкість ведення бізнесу; інвестиційна привабливість; рівень технологічного розвитку країни; позитивне сальдо платіжного балансу. Запропоновано шляхи підвищення конкурентоспроможності податкової політики, які дадуть змогу сформувати ефективну та відповідну потребам національної економіки податкову політику. Запропоновані заходи мають носити системний характер та ґрунтуватися на науковому підході щодо встановлення взаємозв'язків між конкурентоспроможністю національної економіки та

конкурентоспроможністю податкової політики держави.

Список використаної літератури

1. Богатирьова Є. М. Податкова політика: сутність та принципи формування / Є. М. Богатирьова // Науковий вісник. Одеський національний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. Науки: економіка, політологія, історія. – 2012. – № 10 (162). – С. 202–212.
2. Бозуленко О. Я. Щодо регулювання податкової конкуренції на міжнародному рівні / О. Я. Бозуленко // Економіст. – 2008. – № 4. – С. 44–47.
3. Гусак О. Ю. Конкурентоспроможність національної податкової системи як елемент конкурентоспроможності країни / О. Ю. Гусак // Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. пр. / наук. ред. І. К. Бондар. – Київ, 2009. – Вип. 1(92). – С. 72–77.
4. Данілов О. Д. Чинники забезпечення конкурентоспроможності національної економіки / О. Д. Данілов, Т. В. Паєнко // Бізнес Інформ. – 2011. – № 11. – С. 24–26.
5. Маринчук С. Г. Моделювання стратегій використання офшорних зон для податкової оптимізації суб'єктами господарювання: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.11 / Северин Георгійович Маринчук; Східноєвропейський університет економіки і менеджменту. – Черкаси, 2015. – 182 с.
6. Ревенко О. В. Податкова система як засіб реалізації податкової політики держави в сучасних умовах / О. В. Ревенко // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління. – 2014. – Вип. 2. – С. 71–80.
7. Фреричс Г. Висновок Економічного та соціального комітету про “Податкову конкуренцію та її вплив на конкурентоспроможність підприємств” [Електронний ресурс] / Г. Фреричс. – Режим доступу: https://www.minjust.gov.ua/checked-opinion_2002_C_149_16_ua.doc.
8. Фролова Н. Б. Податкова конкуренція: нові виклики реформі податкової системи України / Н. Б. Фролова // Економіка і прогнозування. – 2009. – № 3. – С. 48–60.
9. Оцінка ефективності заходів податкового стимулювання: основні теоретичні підходи та їх реалізації щодо національної економіки. – Ірпінь: НДІ фінансового права, 2013. – 48 с.

Стаття надійшла до редакції 03.09.2015.

Скорынин А. П. Теоретические основы регулирования национальной экономики на основе налоговой политики и ее конкурентоспособности

В статье обобщены теоретические основы регулирования национальной экономики на основе функций налоговой политики в рамках выявления ее конкурентных преимуществ. Предложено конкурентоспособность налоговой политики понимать как совокупность преимуществ налоговой системы, которая содержит и олицетворяет общий вектор налоговой политики государства, которым удачно пользуется власть. К признакам конкурентоспособности налоговой политики

отнесены: соответствие целей налоговой политики социально-экономическому положению государства, ее регионов; стабильность законодательной базы в сфере налогообложения; уровень налоговой культуры; прозрачность налоговой системы и налогообложения; простота администрирования налогов; эффективность предоставления налоговых преференций сопоставимость условий налогообложения с другими странами. Предложены пути повышения конкурентоспособности налоговой политики в пределах раскрытия ее конкурентных преимуществ.

Ключевые слова: национальная экономика, налоговая политика, конкурентоспособность налоговой политики, налоговая культура, налоговая система.

Skorynin A. Theoretical Foundations Regulation of the National Economy Based on Tax Policy and Competitiveness

The article summarizes the theoretical principles of the regulation of the national economy through tax policy functions within identify its competitive advantage. A competitive tax policy understood as a set of tax benefits systems that contain vector and represents total tax policy, which successfully uses power. Signs of competitiveness of tax policy include: the objectives of tax policy socio-economic situation of the country, its regions; stability of the legal framework in the field of taxation; level of tax culture; transparency of the tax system and taxation; ease of tax administration; the effectiveness of tax preferences; comparable tax rules with other countries.

It was determined that the effect of competitive tax policy determines the level of such factors as: the annual GDP (GRP); expanded reproduction of the population; standard of living; ease of doing business; investment attractiveness of the country and its individual regions, sectors of the economy; technological development of the country; a positive balance of payments. Indicated that the internal competitiveness of tax policy should be understood as a kind of fiscal capacity that it can reach a state based on the fiscal capacity of enterprises and population, investment attractiveness, development of the national economy and more. The study suggested ways to improve the competitiveness of tax policy within the disclosure of its competitive advantages.

Key words: national economy, tax policy, competitive tax policy, tax culture and tax system.